

Oponentský posudek rigorózní práce

Univerzita Karlova v Praze Filozofická fakulta
Katedra teorie kultury

Název práce: *Obraz jako příklad a vzor v kontextu jeho vlivu a rozšíření na prožívání života člověka.*, 2012, 184s.

Autor: Mgr. Jiří Nohejl

Vedoucí práce: PhDr. Vladimír Czumalo, CSc.

Oponent: Mgr. Filip Wittlich, Ph.D.

Výrok „Obraz řekne víc než tisíc slov“ (K. Tucholsky) by mohl v dnešní tzv. obrazové době svádět autora především k chápání vizuálního obrazu jako znaků či symbolů a následovnému hledání souvislostí mezi jazykem a obrazem, slovem a vizuálním znakem. Předložená práce se však touto problematikou nezabývá, autor vědomě abstrahuje obsahovou část, samo obrazové sdělení a vydává se na cestu objevování základních mechanismů, kterých se obraz bez ohledu na jeho obsah jako objekt/jednotka účastní v procesu lidského vnímání a formování vědomí.

Předložená rigorózní práce je velmi dobře promyšlená a strukturovaná. Obsahuje deset dílčích kapitol a samostatný závěr, ve kterém autor shrnuje svoje úvahy včetně ryze osobní zkušenosti, svědčící o vřelém vztahu a vášnivém zaujetí pro zvolené téma.

Jednotlivé kapitoly tvoří vyvážený celek, kde autor postupuje systematicky od formulace problematiky, kdy již první věta (Ocitání se v obrazovém kruhu, který člověka paralyzuje, znemožňuje jeho vlastní úsudek) je příslibem zajímavého pojetí tématu. Následně si autor vymezuje nelehké zadání definovat a pracovat s obrazem bez ohledu na jeho obsah, jako jednotku či nástroj, který lze napodobovat, distribuovat a syntetizovat. V logice tohoto úkolu pak vědomě pomíjí analýzu a interpretaci z hlediska estetiky a dějin umění, tedy oborů, které se problematikou vizuálních obrazů tradičně zabývají. Využívá naopak přístupů a výsledků oborů jako jsou filosofie, psychologie nebo neurověda. Věnuje se nejprve základním procesům vnímání, definování obrazu, jeho imitování a distribuci, aby následně přešel k jednotlivým modelům analogické interakce, pro které volí příhodná pojmenování diváci, třídači a hráči, rozvíjená dále do kategorií sběračů, sběratelů a lovců podle specifických postojů uvedených skupin.

Domnívám se, že autor vykročil na perspektivní cestu zkomání daného fenoménu a zcela splnil cíle, které si vytýčil. Mám přitom na mysli především analytickou část práce, kde ve shodě s antropologickými kategoriemi definuje jednotlivé vzorce interakcí člověka s vizuálním obrazem, aniž

by ustupoval ze zvoleného principu obrazu jako jednotky. Oceňuji také, že provedl svoji analýzu s přihlédnutím k interdisciplinárnímu přístupu, aniž by zároveň některý z dílčích pohledů upřednostnil.

V neposlední řadě je potřeba vyzdvihnout autorovu erudici, která vychází z poznání širokého okruhu nejnovější literatury a zdrojů a schopnost získané poznatky analyzovat a vyhodnocovat. V práci jako celku vidím nepopíratelný přínos zejména na poli zkoumání základních mechanismů vizuální zkušenosti.

Myslím, že zajímavým podnětem pro autorovo další rozvíjení tématu, které by bezesporu mohlo vyústit v kvalitní disertační práci, by mohla být reflexe díla Waltera Benjamina, konkrétně jeho slavné eseje Umělecké dílo ve věku své technické reprodukovatelnosti, která m.j. přinesla pojem aura, bezprostředně se dotýkající otázky autenticity obrazů, jejich jedinečnosti a tedy i vnímání vztahu originálu a kopie.

Předložená rigorózní práce splňuje podmínky, které jsou na ní kladeny, autor v ní bezesporu projevil erudici, teoretické i praktické schopnosti při zpracování dané problematiky, kterou zpracoval interdisciplinárně. Z toho důvodu ji doporučuji k obhajobě.

Mgr. Filip Wittlich, Ph.D.

V Praze dne 19. dubna 2013